

חברות וחברי כנסת

נדרשת פעולה מיידית! הנכס האסטרטגי של ההשכלה הגבוהה בסכנה!

- לא תהיה הכשרה איכותית
- לא יהיה מחקר מצטיין המביא לחדשנות
- ייפגע הפיתוח של AI וכיפת ברזל
- ייפגע ביטחון המדינה
- לא יושקעו כספים בישראל
- יוציאו אותנו מתוכניות מחקר יוקרתיות בין"ל
- סיכון להישגי המשק המבוססים על הון אנושי מהאקדמיה
- לא יהיו שיתופי פעולה בין"ל משמעותיים
- בריחת מוחות
- פגיעה ביתרון התחרותי והטכנולוגי בזירה הגלובלית
- ועוד ועוד נזקים....

מה קרה?"

בימים אלה מקודמת הצעה לתיקון חוק המועצה להשכלה גבוהה (המל"ג), המשנה מן היסוד את האיזון החיוני עצמאות מערכת ההשכלה הגבוהה ומקצועיותה לבין סמכות המדינה.

משמעות השינויים המוצעים:

- הפיכת המל"ג מגוף ממלכתי-מקצועי לגוף פוליטי-ממשלתי
- ביטול העצמאות המקצועית של הוועדה לתכנון ותקצוב (ות"ת) תוך ביטול יכולתה לפעול כגוף בלתי תלוי
- הסמכת הממשלה להתערב ישירות בפעולות המל"ג והות"ת בכל נושא שתמצא לנכון ותכריז עליו כ"בעל משמעות לאומית"
- הכפפת המוסדות להשכלה גבוהה למנגנוני פיקוח ואכיפה פוליטיים, שתוקנה להם סמכות לבצע הפחתות תקציביות ולהגביל פעילות אקדמית

ההשלכות ההרסניות:

- פגיעה ביציבות ובמקצועיות מערכת ההשכלה הגבוהה ומרכיביה השונים.
- פגיעה בתרבות האקדמית המקדשת את החופש לחקור ואת החשיבה הביקורתית
- בריחת מוחות
- פגיעה במעמדה הבינלאומי של האקדמיה הישראלית, בקשרים ובשיתופי פעולה עם מוסדות מחקריים מובילים בעולם
- פגיעה בתועלות ובתוצרים של מערכת ההשכלה הגבוהה - רמת הכשרת ההון האנושי, רמת המחקר האקדמי ותרומת האקדמיה למשק, לחברה ולביטחון בישראל.

שרשרת ההרס

איך פגיעה באקדמיה הורסת את כל המערכות הקריטיות במדינה

אימוץ הצעת החוק יפגע אנושות באקדמיה. לא מדובר בשינוי מקצועי-מבני - אלא בפגיעה במשאב אסטרטגי שעליו נשענות מערכות החוסן של המדינה

הפגיעה הישירה: פגיעה באקדמיה ובהון האנושי

- שליטה פוליטית במקום מקצועית - הרכב המל"ג יושתת על מינויי ממשלה ולא על מומחיות אקדמית; כל החלטה תקציבית ותכנונית תתקבל על בסיס שיקולים פוליטיים.
- מנגנוני פיקוח ואכיפה חסרי תקדים בתוך המוסדות להשכלה גבוהה - לרבות הסמכה להשהיית תוכניות לימוד; למניעת רישום סטודנטים; להפחתת תקציב; לשלילת רישיונות פעילות ממוסדות; ולהטלת קנסות אישיים לראשי מוסדות
- ריסון עצמי וחנק היצירתיות - מוסדות יימנעו ממינויים ומנושאי מחקר "רגישים"; חוקרים וותיקים ייחסו לפרסם ביקורת; תרבות של הימנעות במקום תרבות של חקירה, אתגור וביקורת
- קריסת איכות ההון האנושי - ירידה ברמת ההוראה; תארים אקדמיים ישראליים יאבדו מערכם בארץ ובעולם; פגיעה בסיכויי תעסוקה; בריחת מוחות; הסטודנטים ירכשו השכלה נחותה: פגיעה באיכות כוח האדם שיגיע לשוק התעסוקה כולל: מדענים, מהנדסים, רופאים ועוד.
- פגיעה בשוויון ההזדמנויות ובנגישות ללימודים אקדמיים - הנלווית באופן מובנה להתערבות פוליטית והטמעה של שיקולים לא-ענייניים בניהול מערכת ההשכלה הגבוהה ובפעולת המוסדות להשכלה גבוהה. לפגיעה זו השלכות גם ברמה החברתית הכללית, בשל הפגיעה במיצוי היכולות הכללי.

התוצאות

חברות וחברי כנסת נדרשת פעולה מיידית!

פגיעה במשק ובכלכלה

- פגיעה ישירה במנוע של ה-START UP NATION שמבוסס על הון אנושי והחדשנות
- ניתוק משיטותי פעולה בינלאומיים – מתוכניות מחקר כדוגמת התוכנית האירופית – בגלל פגיעה בחופש אקדמי
- פגיעה במחקר ובחדשנות – העברת טכנולוגיה מהאקדמיה לתעשייה הביאה לפריצות דרך בחדשנות (קופקסון, מובילאיי). מחקר נדרש למשאבים, המוקצים כיום תחת עקרונות מקצועיים של שיפוט עמיתים. תקצוב מחקר הנשען על שיקולים פוליטיים יפגע ישירות באיכות המחקר ובחדשנות הנובעת ממנו.
- פגיעה באיכות כוח האדם במשק עקב הכשרה ירודה
- פגיעה בשוויון ההזדמנויות שמאפשרת מערכת השכלה גבוהה איכותית.

פגיעה בביטחון

- פגיעה בהון האנושי שמערכת הביטחון נסמכת עליו
- פגיעה בחדשנות הצבאית וביתרון הטכנולוגי – בסייבר, הנדסה, מדעים, כלכלה ועוד שצה"ל, גופי המודיעין ותעשיות הביטחון הופכים ליישומים.
- פגיעה בעצמאות טכנולוגית – תלות גוברת בגורמי חוץ
- ניתוק ממידע ושיתופי פעולה בינ"ל – כיום האקדמיה מהווה גשר למוסדות מובילים ומעבדות מתקדמות בעולם, מעמד שלא יתמיד אם מעמדה ייפגע.
- פגיעה ישירה בחוסן הביטחוני והלאומי

פגיעה בחוסן החברתי והתרבותי

- האקדמיה תורמת להכרות עם מרחבי המחשבה והידע העולמיים ומעניקה כלים לטיפול מחשבה ביקורתית ומאתגרת וליצירתיות. מרחבי המחשבה, הידע, כלי הביקורת והיצירתיות מעשירים את השיח החברתי ומחזקים את יכולותיה של החברה להתמודד עם אתגרים הניצבים בפניה, לחדש וליצור.
- האקדמיה תורמת להכשרתם של יוצרות, יוצרים, נשות ואנשי תרבות שמעצבים את התרבות הישראלית, ותורמת להשכלה ולכלי ההערכה והביקורת של צופים ומבקרים, היוצרים במשולב את האקוסיסטם התרבותי.
- פוליטיזציה באקדמיה משליכה על פוליטיזציה של מרחבי השיח החברתי ושל תחומי התרבות והיצירה ומעצימה אותה. היא מצמצמת מחשבה חדשנית, עצמאית ויצירתית ומקשה על התמודדות עם לחצים לריצוי פוליטי וצנזורה עצמית.
- התוצאות: החלשת החוסן החברתי; דלדול, רידוד ופוליטיזציה גוברת של השיח החברתי והתרבות הישראלית.

פגיעה בדמוקרטיה

- האקדמיה היא מקום לדין ביקורתי פתוח, לחשיבה עצמאית, ולפיתוח אוריינות אזרחית – כפיפות האקדמיה לשלטון הפוליטי תחליש את יכולתה למלא תפקיד זה, והיא תגדל דורות של בוגרים וזאת שאינם מחונכים על ערכי הדמוקרטיה.
- קולות ביקורתיים ידוכאו וסטודנטיות וסטודנטים, חוקרות וחוקרים ימנעו מלהתבטא בחופשיות בנושאים פוליטיים וחברתיים.
- הדבר יחזק מגמות אוטוריטריות, יחליש את החברה האזרחית ויפגע באיכות השיח הציבורי
- אקדמיה המושתתת על עקרונות דמוקרטיים היא אחד התנאים הכרחיים לשימור הדמוקרטיה הישראלית – פגיעה בה משמעה פגיעה בדמוקרטיה עצמה

פגיעה במעמד ישראל בעולם

- מעמד ישראל כמדינה מערבית דמוקרטית ומתקדמת נשען בין היתר גם על אקדמיה מצטיינת
- פוליטיזציה של האקדמיה תיתפס בעולם כמגמה אוטוריטרית ותזיק קשות לתדמיתה של ישראל כדמוקרטיה ליברלית
- קרנות, ארגונים בינלאומיים ותאגידים רב-לאומיים עלולים להטיל סנקציות ולהגביל שיתופי פעולה מה שיחמיר את הבידוד, יפגע ביחסי החוץ וישחק את הלגיטימציה הבינלאומית
- ישראל תאבד את היכולת להציג את עצמה כמודל של דמוקרטיה המשגשגת היחידה במזרח התיכון

הפורענות שבדרך

התיקון המוצע הוא לא רפורמה! אלא הרס של היסודות שעליהם מושתתת מערכת ההשכלה הגבוהה, המאפשרים את פעולתה והצלחותיה

זהו שינוי יסודי, שיהרוס את מה שעושה את האקדמיה בישראל לאחת הטובות בעולם!

השכלה גבוהה היא משאב אסטרטגי של מדינת ישראל – המצוינות והחדשנות המדעית מהוות מפתח לביטחון המדינה, לשגשוג הכלכלי, ולאופייה הדמוקרטי.

ההיסטוריה מלמדת שפוליטיזציה של ההשכלה הגבוהה גורמת להרס משמעותי וארוך טווח, נזק שתיוקנו, ידרוש עשרות שנים.

לפיכך, יש לדחות את התיקון המוצע, וכל תיקון או רפורמה שיפגעו פגיעה הרסנית בעצמאות מערכת ההשכלה הגבוהה, שהיא תשתית הכרחית לעוצמתה המדעית, הכלכלית החברתית והביטחונית של מדינת ישראל.

פועלים להסרת הצעת החוק הזו, המהווה סיכון אסטרטגי שמדינת ישראל לא יכולה לקחת. מביעים התנגדות אקטיבית, ופועלים לבלום את קידומה של הצעת החוק והסרתה מסדר יומה של הכנסת! העתיד של כולנו בסכנה. תפעלו מייד!

